

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף קא.

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה קבא

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר

(הי"מ שמו שמוח)

מאמר הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

לעיל בתורה קב דיבר על שחטא העגל גרם לנו שקשה להתעורר לתשובה מלימוד מוסר מהספר, לעומת שמיעת מוסר מהצדיק בעצמו. וכאן מבאר כיצד כל ספר שלומדים בו יכול להיות הספר מוסר שלי. וזה הסימן שחפץ לעשות רצונו ית' תמיד.

ליקוטי הלכות

ח"מ פקדון הלכה ה אות יא (עפ"י תורה טא) – וזה אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי וכו' שנאמר על מתן תורה, כמו שפרש רש"י שם, כי כבר מבאר שהאדם צריך להוציא משפט הנהגות ישרות מכל מקום שילמד שם. וזה זוכין על ידי אמונת חכמים בשלמות. שאז אינו נדון במותרות ומאכלו וך שעל ידי זה דעתו צחה וזכה ויכול למצא את עצמו בכל מקום שילמד שם שיוציא משם משפטי הנהגות ישרות כנ"ל. וזהו אז אמרתי הנה באתי, הינו בחינת קבלת התורה, כמו שפרש רש"י שם. וזהו במגילת ספר כתוב עלי, שבכל מקום שלמדתי באיזה ספר היה הכל כתוב עלי שמצאתי את עצמי בכל מקום שלמדתי באיזה מגילת ספר, כי בכל מקום שלמדתי הוצאתי משם משפטי הנהגות ישרות לעצמי וכו'. (וכן מבאר בדבריו זכרוננו לברכה בעצמו על פסוק זה (בסיון קבא) אף עתה על פי התורה הנ"ל יתבאר המשפטי שאחריו בקשר נפלא). ועל ידי זה הוספתי ספרים הרבה בתורה כמו שמבאר שם שעל ידי אמונת חכמים נחשב עושה ספרים הרבה כי מתחלה לא היה זה הספר נחשב אצלו והיה אצלו כלא ולמותר, ועכשיו חזר ונחשב אצלו כל ספר וכו'. ובפרט על ידי שזכה עכשיו להוציא משפטי הנהגות ישרות מהספרים שלומד בהם שעכשיו נחשבים הספרים כשלו, כי מתחלה היה רחוק מהם מאד ועכשיו נחשב כל ספר כשלו, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. וכמו שכתוב במדרש רבה פרשת בחקתי שהלומד לעשות נחשב כאלו עשאו לדברי תורה. וזהו, במגילת ספר כתוב עלי, שנחשב כל ספר שנכתב עלי ובשבילי ואז בודאי לעשות רצוני אלקי חפצתי ותורתך בתוך מעי. ופרש רש"י לענין קדשת האבילה של יש"אל, כמו שפרש שם, כל מאכלי על פיך, הינו כנ"ל, כי על ידי אמונת חכמים זוכים שיהיה המאכל וך בבחינת מן שלא יעלו המותרות אל המוח לבלבל חס ושלום, וזהו, ותורתך בתוך מעי שהתורה מתקיימת בתוך מעי דיקא. כי מי שפוגם באמונת חכמים אזי התורה אינה מתקיימת אצלו מחמת אכילת מעי, שמותר בה אצלו המותרות עד שעולים עשנים סרוחים ומעקמין את דעתו בסברות הפוכות מן האמת ואינו יכול להוציא משפטי אמת מהתורה נמצא שהתורה יוצאת ומתרחקת ממנו מאחר שאינו יכול להוציא ממנה משפטי אמת, שזהו בחינת מה שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה תורתו של דואג מן השפה ולחוץ מחמת שהיה מתנגד וחולק על דוד שהיה אז הצדיק האמת ועל ידי זה כל תורתו של דואג היה על ידי מותרות הנ"ל בבחינת ושם איש מעבדי שאול נעצר לפני וכו', כמו שמבאר שם ועל פן היה כל תורתו מהשפה ולחוץ כי לא נתקיימה בתוך מעי וכו'. אבל הוזהר לאמונת חכמים, שזהו בחינת במגילת ספר כתוב עלי שמותרין הרבה ספרים בהתורה על ידו וכו' אפי' לעשות רצוני וכו' ותורתך בתוך מעי דיקא, כי מתקיימת במעיו דיקא, כי זוכה שאבילתו בבחינת מן שאינם עולים המותרות אל המוח עד שזכה לברר משפטי אמת שזה עקר קיום התורה וכו'. וזה שפרש רש"י שם כל מאכלי על פיך, כי גם כל המצות התלויות באכילה כגון תרומות ומעשרות וחלה וכל העשר מצות התלויות בפת ואסור גבלות וטרפות ומינים טמאים וכו' הכל כדי לקדש אכילת ישראל שיהיה מאכלם וך בלי מותרות כדי שיוכלו להוציא משפטי אמת מהתורה כנ"ל:

שיחות

דרש פעם רבי יצחק אוטוואצקער ז"ל על הנאמר בתורה קב"א בפרוש הכתוב הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי, (עיין שם). ושאלו אחד מאנשי שלומנו אם בן כפי המבאר פנים יאמר נא לי היכן מרמז בפסוק זה עצמו העבודה ה' הראוי לי, וענה לו שעל פן תבת ב'מ'ג'ל'ת' ראשי תבות מ'צוה ג'דולה ל'היות ב'שמחה ת'מיד (ליקו"מ ח"ב סימן כד). והוא רמז הראוי לכל אחד לחפש ולדקדק אחר מצוה זו. (שיש"ק ישן ח"ו רעד)

ובאריכות יותר ראה שיחה זו באוצר נחמני (שיחות של ר' נחמן בורשטין ז"ל) אות ר' – פעם אחת בעת השיעור של רלו"צ בין מנחה למעריב ולמד בליקוטי מוהר"ן התורה קב"א "אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי", אמר אז הרב רבי אלחנן ספקטור בשם רבי יצחקל אוטוואצקער הי"ד שתיבת "במגילת" ראשי תיבות: מ'צוה ג'דולה ל'היות ב'שמחה ת'מיד, המובא בליקוטי מוהר"ן תנינא סי' כ"ד. אחרי השיעור שאלתי אותו מה שייך הר"ת הזה של "במגילת" להאמר הזה, והשיב לי שהוא ישב אז בשעת לימודו של ר' יצחקל המאמר הזה, והארץ אז כדרכו בטוב טעם ודעת גודל נחיצות קיום המאמר הזה לעובדא ולמעשה לכל אחד ואחד. ובתוך דבריו שאל אותנו אחד מהשומעים ואם רבינו ז"ל אומר "מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד", זהו גם כן "כתוב עלי", שאני צריך ללמוד על עצמי? (והכרת פניו ענתה בו שהוא עצוב ונשבר) ומיד בו במקום בלי היסוס השיב לו ר' יצחקל: בוודאי ובוודאי זה גם כן כתוב עליך שתהיה בשמחה כל ימי חיך, וזה רמז בתיבת "במגילת" ראשי תיבות: מ'צוה ג'דולה ל'היות ב'שמחה ת'מיד, ואמר רבי אלחנן ז"ל שנשנתומוס אז מאד מדברי ר' יצחקל שקלע למצבו של האיש הזה עם הראשי תיבות שלו שכמעט רוח הקודש נזרקה בו, ואמרתי לו שגם אני מרגיש כזאת. ואחרי גמר הלימוד יצאו בריקוד נלהב כדרכם של אנ"ש בפולין לצאת בריקודים אחרי הלימוד מיד ולא אחרי התפילה כדרכנו (כך שמעתי גם מאנ"ש יוצאי פולין). והאיש הנ"ל מדי פעם בפעם באמצע הריקוד צעק בשמחה לעבר ר' יצחקל

"מצוה גדולה" וכו' כמה וכמה פעמים, ומני אז השתנה האיש לטובה ונהיה "א פרייליכער איד", ואמר רבי אלחנן ז"ל שלשמוע השיעור של ר' יצחקל בספרי רבינו ז"ל היה יכול להיות כמעט ביטול הבחירה.

רבנו זכרוננו לברכה קרא פעם אחת לספר "עץ החיים" בשם ספר מוסר, ואמר בזה הלשון: איזה ספר מוסר יקר הוא "סע א טייער מוסר ספר סע איז". (שיחות וספורים יב). (הובא בשיש"ק ישן ח"א תלו. ובשיש"ק חדש ח"ג תב)

שמעתי מאבי זכרוננו לברכה ששמע מהאיש שנשלח מהרב הקדוש רבי שלום מפראבישט זכרוננו לברכה לשובת אצל רבנו זכרוננו לברכה, והעיד ששמע בזה הלשון מפי רבנו זכרוננו לברכה "ספר המוסר שלי הוא התנ"ך תורה נביאים כתובים. מייין מוסר ספר איז תנ"ך". ומזהרנ"ת זכרוננו לברכה האריך בזה, ואמר, שצעקת ונבואת כל נביא סובבת לנפשות ישראל גם עתה. (שיחות וספורים כב). (הובא בשיש"ק ישן ח"א תמ)

קושיות

- א. צ"ע שבתורה רפב מזהיר רבנו למצא בעצמו נקודה טובה ולהתחזק על ידה. ואילו כאן להפך בכל ספר שלומד מוצא כמה הוא פחות שפל וגרוע.
- ב. כשאדם רואה ולומד בספר, ובכל מקום שהוא רואה ולומד, וכו' לוקח לעצמו מוסר ורואה פחיתותו – תחילה שתי פעמים מקדים רואה ללומד. ובהמשך לכאורה נקט להפך, שאומר "שלווקח לעצמו מוסר ורואה פחיתותו". וצ"ע כי לכאורה תחילה לומד ועי"ו רואה.
- ג. מוצא את עצמו – מציאה בהיסח הדעת כידוע (סנהדרין צו.), וצ"ע האם לא מדובר שעל מנת כן לומד בספר כדי לראות שהכל בו כתוב עלי. דהיינו כיצד שייך לומר על מי שמחפש איזה דבר, שחיפש ומצא, הרי כיון שמחפש אין כאן היסח הדעת.
- ד. בכל מקום באיזה ספר שהוא – צ"ע איך אראה פחיתותי ושפלותי בספר כגון עץ חיים? ומסתמא אין כוונתו שבכל הספר אמצא איזה דבר אחד, אלא שבכל עמוד אמצא לפחות דבר אחד.
- ה. זה הסימן שרצונך חפצתי – צ"ע האם זה מה שהקב"ה רוצה ממני שכל היום בכל מקום אחפש בעצמי חסרונות?

הקדמה

תהילים פרק מ (ח) אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי: (ט) לעשות רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי: על הפסוק הזה בתהילים נאמרו הרבה פירושים¹ ורובם ככולם מפרשים "במגילת ספר" או על מגילת רות או על ספר התורה.

רבנו מבאר כאן ביאור מחודש, כדרכו לענין עבודת ה', ש"במגילת ספר" הוא כל ספר שאדם לומד בו. דהיינו שדוד המלך אמר על עצמו, בכל ספר שאני לומד אני מוצא שכתוב בו עלי, עד כמה הוא רחוק מתיקון המדות ומשלימות עבודת ה', והסיבה לזה כי אני חפץ תמיד לעשות רצון ה' ית'.

ורבנו אומר כאן שכך צריך לנהוג כל אחד, ומי שנהוג כך, זה סימן שהוא חפץ לעשות רצון ה' ית' תמיד.

נמצא שהעצה הזו למצא בכל ספר את פחיתותי ושפלותי היא עצה לזכות לענוה. ועי"ש בפסוק הקודם "זבח ומנחה לא חפצת וכו'", ונראה לומר שעל זה אומר דוד המלך "אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי". עפ"י מאמר חז"ל בסוטה ה: מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר "זבחי אלהים רוח נשברה". ולפ"ז אפשר לומר שדוד המלך אומר להקב"ה הטעם ש"זבח ומנחה לא חפצת", כי יש עצה טובה מזה, והיא לזכות ל"רוח נשברה", ע"י שאקיים "הנה באתי במגילת ספר" ואמצא שהכל שם "כתוב עלי" כמה אני שפל ופחות.

שבח עבודת חיפוש החסרונות שבי והסכנה שבה

העניין הזה שאדם צריך תמיד לחפש את החסרונות שבו כדי להתחזק לתקנם מבאר רבנו בדרך כלל בעניין הנסיעה לצדיק, ראה תורה סו תנינא² ותורה סז תנינא³ ושע"י ראיית פני הצדיק שהוא יסוד הפשוט אדם

² ראה רות רבה ח' א', ומדרש לקח טוב בהקדמה למגילת רות. שדוד מתיחס כאן למגילת רות שבה נכתב יחוסו. וכן ביאר כאן החיד"א בחומת אנך ותהילות יוסף. וראה פרש"י ופירוש היעב"ץ ורד"ק ומצודות כאן שמגילת ספר הכוונה לספר תורה שקבלנו בזכות נעשה ונשמע.

³ תורה סו תנינא – וזה שאמרו הבעלי מוסר, שכשבאים לצדיק ורואים אותו, בבחינת (ישעיה ל): "והיו עיניך ראות את מור"ך", ראוי שימצא את עצמו בתוך הצדיק, שיתפלל בעצמו על כל המדות, איך הוא אוהו בהם על ידי ראית פני הצדיק.

⁴ תורה סז תנינא – ועל פן שנשתגלה זה הצדיק, שהוא החן והיפי של העולם, כל מי שמתקרב ונכלל בזה החן האמת, נפתחין עיניו, ורואה ומסתפל על עצמו, איך הוא אוהו בכל המדות, שנמשכין מארבעה יסודות, שהם נמשכין מהצדיק כפ"ל. וגם יכול לראות ולהסתפל בגדלת השם ולהסתפל בעולם, על ידי שנפתחו עיניו על ידי התגלות הפאר של הצדיק האמת כפ"ל:

רואה היכן הוא אוחז במדות כי הן משתלשלות מד' יסודות. וכעין זה בתורה יט/י¹⁷ לפני הצדיק מזוככות עד שמי מסתכל בו רואה עצמו כמו במראה ורואה היכן הוא אוחז במדות.

בודאי אין ספק שמדת השפלות וענווה אין גדולה ממנה. ואדם צריך תמיד לראות ולהרגיש שחבירו גדול ממנו כמבואר בתורה יד שאפילו בפני קטנים ממנו צריך להקטין עצמו ע"ש. ועל כן צריך לנסוע הרבה לצדיק אמיתי לראות בפניו בכל פעם עוד איזה חסרון שיש בו, ובכל לימוד לחפש איזה חידוש ללמוד ממנו איזה מעלה שחסרה בו כמבואר כאן בתורה שלנו. וכמבואר כאן שזה הסימן המובהק שאדם חפץ לעשות רצונו ית'. וכשמחפש בעצמו תמיד חסרון שצריך לתקן, ומרגיל עצמו להסתכל בקופת השרצים שמאחוריו¹⁸, ובבחי' (תהלים נא ה) וחסאתי נגדי תמיד, עי"ז יזכה לשפלות וענוה בתכלית.

אבל הדרך לשלימות הענווה, רצופה סכנות, כי תחילה צריך להזהר מעודף שפלות דהיינו ענוה פסולה שעל ידה נעשה האדם שלימזל שכל כך לא מחזיק מעצמו עד שגם מה שצריך לעשות לא מאמין שיכול ולא מאמין שיש חשיבות למעשיו כמבואר כמה פעמים בדברי רבנו, ראה תורה כב תנינא¹⁹ בענין ההכנעה טועים העולם הרבה, שבאים עי"ז למוחין דקטנות, עי"ש. ובתורה קצו/ט²⁰ וסוף תורה עב תנינא²¹. וראה שיחות הר"ן קמ/א²² שאפילו צדיקים נתבזבו שלחנם כיון שלא האמינו בחשיבות עצמם כראוי. כי האדם צריך גם קצת גבהות כמ"ש (דברי הימים ב י"ז): "וַיִּגְבְּהוּ לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'". אבל צריך בזה זהירות גדולה כמבואר בתורה רמ"ו שלא יהיה יותר מדאי שע"ז תסתלק חכמתו. גם כי עי"ז העזות קדושה שהיא בעצמה סכנה גדולה ליפול ממנה לעזות דסט"א (כמבואר בתורה כב). ועי"ן תורה קבה שצריך לאחוז בשני הקצוות כמו שאנו אומרים בכל בקר מה אנו מה חיינו ומיד אח"כ אבל אנחנו עמך בני ברייתך.

כאמור עיקר הגדולה של האדם היא הענוה ושפלות, וזה מה שישאר ממנו לעתיד לבוא כמבואר בתורה עב תנינא. וכמבואר כאן שמי שבכל לימוד מוצא פחיתותו זה הסימן שכל חפצו לעשות תמיד רק רצון ה' ית'. אבל הדרך לזה צריכה זהירות ותבונה. וראה תורה רפב שרוב הנפילות של האדם היא קליפת היאוש המסיתה את האדם לראות חסרונותיו, כדי להפילו גם מהמדרגה שכבר זכה בה. ועל כן שם מזהיר אדרבה תמיד לחפש ולמצא בעצמו נקודה טובה.

עד כאן ההקדמה

¹⁷ תורה יט אות ו (ב) פי צריך לזכור את הפנים, שייכל כל אחד לראות את פניו בפנים שלו כמו במראה, עד אשר בלא תוכחה ובלא מוסר יתחרט חבירו תחפ על מעשיו, רק ממה שייביט בפנים שלו, פי על ידי שייביט בפנים שלו יראה את עצמו כמו במראה, אין פניו משקע בחשך:

¹⁸ כמבואר ביומא דף כב: אמר רב יהודה אמר שמואל מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול מפני שלא היה בו שום דופי דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו שאם תזוח דעתו עליו אומרין לו חזור לאחורייך.

¹⁹ תהילים פרק נא (ה) פי פשעי אני אדע וחסאתי נגדי תמיד:

²⁰ תורה כב תנינא – בענין ההכנעה טועים העולם הרבה פי הלא כמה אנו מייגעין עצמנו בעבודות ובתפלה כדי לצאת ממוחין דקטנות למחין דגדלות, ואם כן אי אפשר שיהיה ההכנעה בפשיטות, פי אם כן הוא נכנס לקטנות, ועל כן בהכרח שיש בזה דעת. ועל כן לאו כל אדם יכול להיות ענו כראוי, רק משה רבנו, עליו השלום, הוא ה"ז ענו מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר י"ב). ורבותינו, זכרונם לברכה, קראו לענוה שאינו כראוי חנפה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (סוטה מא:): על ירמיה הנביא, שהיה ענו נגד הנביא שקר חנניה, ואמר לו בהכנעה: אמן, פי יעשה ה'; ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה, על זה: 'כל המחניף וכו' לסוף גופל ביד בנו' וכו':

²¹ תורה קצו – וזה ידוע שענוה בלא חכמה אינה כלום, פי בודאי אין זה מעלת הענוה, להראות עצמו בכפיפת ראש בדרך שטות פאלו הוא ענו, פי זה ענוה פסולה, ועקר הענוה בשהיא בחכמה.

²² סוף תורה עב תנינא – אכל אין אנו יודעים כלל מהו שפלות אמתי, פי בודאי אין זה תכלית שיהיה שפל ונבזה ועצל, שקורין רע מזל (ובלע"ז: שלים מזלניק). פי השפלות הוא עקר החיים של כל איבר ואיבר, והוא כל תענוג עולם הבא פנ"ל, ובודאי אין זה התכלית של עולם הבא, שיהיה נבזה ועצל וכו', חס ושלום. על כן צריכין רק לבקש מהשם יתברך, שיעזר לזכות לעניויות ושפלות אמתי, שהוא עקר החיים ועקר התענוג של עולם הבא פנ"ל:

²³ שיחות מוהר"ן – אות קמ – כשאמר לי ענין הנדפס בלקוטי תנינא סימן פ"ו על פסוק (שמות ו ט): "מקצר רוח ומעבודה קשה", שעל ידי קטנות אמונה צריכין לעבודות קשות וכו' עין שם, עמדתי לפניו כמשתומם ומחשבותי היו תמהים בענין זה. כי נדמה לי שיש לי אמונה קצת. ענה ואמר בלשון גערה קצת כאומר: ואם יש לך אמונה, אין לך אמונה בעצמך (האסטי אין דיר קיין אמונה ניט). והזכיר מיד מאמר רבותינו זכרונם לברכה: כי מי בז ליום קטנות, מי גרם לצדיקים שיתבזבו שולחנם לעתיד לבוא קטנות שהיה בהם בעצמן. שלא האמינו בהם בעצמן. ורש"י זכרונם לברכה פרש שם כפשוטו קטנות אמונה. אבל מדקדוק לשון הגמרא שאמרו שם קטנות שהיה בהם, נראה מבאר דברי רבנו זכרונם לברכה שעקר קטנות האמונה שלהן היה בהן בעצמן. ויש לפרש לפי זה שלא האמינו בהקדוש ברוך הוא שהוא טוב לכל והם חשובים וגדולים בעיניו יתברך. ומחמת זה היה בהם קטנות. וזה היה עקר קטנות האמונה שלהם מה שלא האמינו בהם בעצמן. ויש לזכור גם פרוש רש"י לזה: והכלל המובן מדבריו שהאדם צריך שיהיה לו אמונה בעצמו שגם הוא חביב בעיני השם יתברך. כי לפי גדולת טובתו של השם יתברך גם הוא גדול וחשוב בעיניו יתברך. וכבר מבאר ענין זה כמה פעמים שאין זה ענוה להיות במחין דקטנות חס ושלום, וצריכין לבקש הרבה מהשם יתברך לזכות לדרכי ענוה באמת וכו'. (עין בלקוטי תנינא סימן כ"ב ובסימן ע"ב) ועוד בכמה מקומות. גם אחר כך בסמוך אחר שאמר ענין הנ"ל, הגיע ראש השנה ואמר אז התורה חדי רבי שמעון סימן ס"א בחלק ראשון. ושם הזכיר ענין חסרון אמונה בעצמו עין שם באות ה' מה שכתוב שם. ויש שיש עליהם מחלוקת מחמת שאין להם אמונה בעצמן וכו':

תורה קבא [יב]

רבנו מחדש כאן דרך בלימוד, כיצד כל ספר יכול להיות ספר מוסר, ומבאר כי מי שתמיד חפץ לעשות רצון ה' ית', הוא בכל ספר, מוצא איזה דבר ללמוד, ממנו מוסר, ואזי מעיין בו כיצד לזכות לתקן בעצמו את אותו עניין.

וזהו (תהלים מ')² **אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי לעשות רצונך וכו'.**

דהיינו **כשאדם רואה ולומד/י³ בספר, ובכל מקום שהוא רואה ולומד, מוצא את עצמו, היינו שלוקח לעצמו מוסר ורואה פחיתותו ושפלותו בכל מקום באיזה ספר שהוא בא ומעיין שם, נראה כוונת רבנו שיעקר החדוש כאן, שלא רק שמוצא בספר איזה מעלה ומידה שחסרה בו, אלא ששמח שמוצא, ואזי מעיין עוד, כדי ללמוד כיצד לקנות אותה. ונ"ל שעל כן נקט רבנו "רואה ולומד" ולא לומד ורואה, כי "רואה ולומד" הפירוש כמו מוצא ומעיין, כי לא מציאת המעלה החסרה בי היא התכלית, אלא שבכל ספר שמוצא ורואה בו מעלה חסרה בי, אני לומד ומעיין עד שזוכה לדעת כיצד לקנות אותה. ואז זה סימן שחפץ לעשות רצוני ית'.**

וזה רמוז בדברי דוד המלך בשני פסוקים בתהלים "אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי. לעשות רצונך אלקי חפצתי". דהיינו לפי הנ"ל שדוד המלך מספר על עצמו שבכל ספר שלמד מצא שכתוב בו עליו

רצה לומר אם כשאני לומד בכל ספר אני מוצא שכתוב בו עלי עד כמה אני רחוק מהשלימות זה סי' לעשות רצונך אלקי חפצתי כנ"ל :

עד כאן ביאור חברותא לתורה קבא

² לא ידוע מתי ותיכן נאמרה. ושיחה הקטורה לה עיין שיש"ק ח"ו אות רעד.

³ תהלים פרק מ (ז) זבח ומנחה לא חפצת אֲנִיִּים כְּרִיתִ לִי עוֹלָה וְחֶטְאָה לֹא שְׁאַלְתִּי: (ח) אֲזִי אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בַּמַּגֵּלֶת סֵפֶר כְּתוּב עָלַי: (ט) לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי חֶפְצִתִּי וְתוֹרֶתְךָ בְּתוֹךְ מִעֵי:

רש"י (ח) אז – בשעת מתן תורה אמרתי לפניך הנה באתי אליך במסורת ברייתך (שמות כ"ד) נעשה ונשמע דבר זו כתוב עדות עלי במגלת ספר בתורת משה:

⁴ צ"ע לכאורה צ"ל להפך שע"י שלומד אזי רואה